

Komplexné hodnotenie obrany SR za rok 2021

1) Úvod

Komplexné hodnotenie obrany SR je základným politicko-vojenským hodnotením vypracúvaným v pôsobnosti Ministerstva obrany SR (MO SR). Hodnotí plnenie úloh v rozhodujúcich oblastiach zabezpečovania obrany štátu a pomenúva hlavné nedostatky a prijímané opatrenia.

2) Zhrnutie

V roku 2021 bol dokončený proces vytvárania strategického rámca obrany a to jednak schválením *Bezpečnostnej stratégie SR* a *Obrannej stratégie SR* v národnej rade v januári a jednak spracovaním a schválením *Vojenskej stratégie SR* vo vláde v júli. V nadväznosti na strategický rámec bol vytvorený vojnový model a zdrojovo udržateľný model OS SR, ktoré sa spolu s novo prijatými *Cieľmi spôsobilosti NATO pre SR 2021* stali východiskom pre pripravovaný *Dlhodobý plán rozvoja rezortu MO SR do roku 2035*.

Riadenie obrany je primerane pripravené na riešenie úloh v čase vojny a vo vojnovom stave, čo sa potvrdilo pri revízii *Plánu použitia OS SR*. Podarilo sa zvýšiť úroveň pripravenosti čeliť hybridným hrozbám tak vytvorením príslušného odboru na MO SR, ako aj rozpracovaním *Akčného plánu koordinácie boja proti hybridným hrozbám 2022-2024* a prijatím *Komunikačnej stratégie rezortu obrany*.

OS SR si udržiavajú dobrú úroveň v oblastiach riešenia úloh domáceho krízového manažmentu a plnenia úloh v prebiehajúcich operáciách a misiách mimo územia SR. Úroveň operačnej pripravenosti je stabilizovaná, avšak na úrovni, ktorá negatívne ovplyvňuje schopnosť zabezpečiť obranu štátu. Stagnácia zlepšovania úrovne operačnej pripravenosti OS SR bola spôsobená dlhodobými problémami v oblasti personálnej naplnenosti, stavu výzbroje a zásob.

Úroveň zabezpečenia rozvoja podpory obrany štátu naďalej stagnovala z dôvodu nepridelenia dostatočných finančných zdrojov s výnimkou podpory výskumu a vývoja. Prijatie *Smernice vlády SR o plánovaní obrany štátu* vytvorilo predpoklady na skvalitnenie procesu plánovania rozvoja podpory obrany štátu.

Naďalej pokračuje rozvoj spolupráce s obranným priemyslom, zapájaním subjektov obranného priemyslu do modernizačných projektov, vrátane zapojenia slovenského subjektu do spolupráce s izraelskou spoločnosťou v oblasti výroby 3D radarov.

Medziročne klesol počet vojakov, ktorí vstúpili do aktívnych záloh. Dobrovoľná vojenská príprava od roku 2019 nebola z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 realizovaná.

3) Národný a medzinárodný kontext

3.1 Priority a špecifiká hodnoteného roka

Rok 2021 bol podobne ako rok 2020 poznamenaný globálnou pandemiou ochorenia COVID-19. Toto ochorenie predstavuje významnú prekážku pre riadne fungovanie štátnej správy aj spoločnosti, avšak preverilo schopnosti OS SR v oblasti domáceho krízového manažmentu.

MO SR položilo ťažisko svojho úsilia na dotvorenie strategického rámca zabezpečenia obrany. Po schválení novej *Obrannej stratégie SR* určujúcej základné prístupy SR na zabezpečovanie svojej obrany v januári v NR SR vláda v júli schválila *Vojenskú stratégiu SR*. Vojenská stratégia poskytuje vojensko-strategický rámec použitia OS SR a identifikuje základné požiadavky na ich pripravenosť a rozvoj ich spôsobilostí.

Následne bol strategický rámec rozvíjaný v procesoch plánovania obrany štátu vrátane obranného plánovania. SR ďalej podporovala účelnú regionálnu a bilaterálnu spoluprácu v oblasti obrany, pričom USA naďalej považuje za strategického spojencu vzhľadom na ich podporu pri budovaní spôsobilostí OS SR a jedinečné spôsobilosti nevyhnutné pre kolektívnu obranu, ktorými európski spojenci nedisponujú. Táto skutočnosť našla svoje vyjadrenie v roku 2021 pripravovanej a vo februári 2022 podpísanej a ratifikovanej *Zmluve o obrannej spolupráci medzi SR a USA*.

3.2 Strategické rozhodnutia v SR a v rámci NATO/EÚ v oblasti obrany

V roku 2021 NATO aj EÚ prechádzali procesom strategickej reflexie. Lídri NATO na summite v júni v Bruseli schválili tzv. *Agendu NATO 2030*. Na jej báze bol generálny tajomník NATO poverený úlohou vypracovať novú *Strategickú koncepciu NATO*, ktorú Aliancia plánuje schváliť na summite v roku 2022 v Madride. Prioritami SR v rámci procesu revízie *Strategickej koncepcie NATO* sú najmä odstrašenie a kolektívna obrana, odolnosť, nové technológie, ale aj zachovanie perspektívy ďalšieho rozširovania a spolupráce s aspirantmi, či triezve a jasné pomenovanie hrozieb a výziev. Prirodzená téma je aj spolupráca NATO-EÚ, v rámci ktorej stále existuje potenciál pre dosiahnutie hmatateľnejších výsledkov. NATO na seba prevzalo aj záväzok aktívne konať v oblasti dopadov klimatických zmien na bezpečnosť. V rámci technologickej adaptácie NATO v októbri 2021 zahájilo proces vytvárania *Inovačného fondu a Severoatlantického akcelerátora pre obranné inovácie* (DIANA). K oboj iniciatívam sa SR pripojila ako zakladajúci člen. Ich cieľom je podpora v oblasti nových a prelomových technológií, čo je v súlade s deklarovateľnými cieľmi uvedenými v strategických dokumentoch SR.

Jedným z dôležitých míľnikov roku 2021 v NATO bolo ukončenie takmer dvadsaťročnej misie NATO v Afganistane, o ktorom členské krajiny NATO rozhodli v apríli 2021. Došlo k zrýchleniu rozkladu vládnej moci v Kábule. Bez jasného politického vedenia sa pod tlakom Talibanu fakticky rozpadli Afganské ozbrojené sily. Počas následnej záchranej operácie sa medzinárodnému spoločenstvu podarilo evakuovať z Kábulu viac než 120 000 ľudí. OS SR prostredníctvom špeciálnych jednotiek úspešne vykonali evakuáciu občanov SR a ďalších osôb, vrátane žien a detí, so vzťahom k Slovensku.

Od začiatku roka 2021 prebiehala na rôznych úrovniach príprava *Strategického kompasu EÚ*, ktorý usmerní spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku EÚ v období 5 až 10 rokov. Má zaistiť, že EÚ bude lepšie schopná čeliť súčasným a vznikajúcim bezpečnostným hrozbám a výzvam. Schválený bol v marci 2022. Strategický kompas určí priority spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ v štyroch oblastiach – krízový manažment, zlepšenie odolnosti, rozvoj obranných spôsobilostí, a posilnenie partnerstiev, a po prvý krát predstavuje spoločné hodnotenie EÚ bezpečnostného prostredia. SR podporovala ambíciu posilniť schopnosť EÚ aktívne pôsobiť v medzinárodnom krízovom manažmente, s dôrazom na angažovanie sa v bezprostrednom susedstve. SR tiež presadzovala urýchlené vytvorenie EÚ nástroja pre odpovede na hybridné útoky, rozvoj nedostatkových strategických spôsobilostí. Ďalej dávala dôraz na silné transatlantické partnerstvo a komplementaritu s NATO v oblasti obrany.

SR v roku 2021 podporila zámer vytvoriť *Obranný inovačný hub EÚ* pod hlavičkou *Európskej obrannej agentúry* (European Defence Agency - EDA). Spolu so severoatlantickým akcelerátorom DIANA tak obe platformy komplementárne podporia rozvoj inovácií a prelomových technológií.

3.3 Bilaterálna a multilaterálna spolupráca v oblasti obrany

Participácia na *Stálej štruktúrovanej spolupráci* (Permanent Structured Cooperation - PESCO), vrátane účasti na *Koordinovanom ročnom hodnotení obrany* (Coordinated Annual Review

of Defence - CARD), potvrdila záujem SR podieľať sa na európskom obrannom úsilí v oblasti budovania vojenských spôsobilostí EÚ. SR v marci 2021 zaslala sekretariátu PESCO v poradí už štvrtý *Národný plán vykonávania účasti SR v PESCO 2021*. V spoločnom projekte PESCO Talianska, Maďarska a SR *Nepriama palebná podpora*, v ktorom je SR vedúcou krajinou, nebol dosiahnutý výrazný pokrok. V rámci programu EÚ na podporu obranného priemyslu (*European Defence Industrial Development Programme – EDIDP*), bolo úspešne zapojených 5 slovenských priemyselných spoločností v 2 konzorciách, a to pod vedením Francúzska (*Projekt budúceho európskeho riešenia nepriamej palby*) a pod vedením Španielska (*Spoločný európsky projekt nepriamej palebnej podpory dlhého dostrelu*). V rámci štvrtej vlny PESCO projektov sa SR prihlásila ako pozorovateľ do dvoch projektov – strategický letecký transport nadrozmerých nákladov a vývoj dronov. V apríli a novembri 2021 SR podpísala medzinárodné zmluvy, ktoré by mali prispieť k zjednodušeniu presunov v rámci PESCO projektu vojenskej mobility. V decembri 2021 SR podpísala projektové a administratívne dohody o účasti tretích štátov v tomto projekte (prístup USA, Kanady a Nórska).

Strategickým partnerom SR v rámci bilaterálnej spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany sú USA. Spolupráca s USA v roku 2021 bola zameraná na pokračovanie už spustených modernizačných procesov v OS SR, rozvoj ďalších možností spolupráce, a to najmä pri obmene vojenskej techniky OS SR, oblasť vzdelávania a výcviku, či posilňovanie interoperability. Medzi hlavnými bilaterálnymi prioritami roku 2021 bolo finalizovanie *Dohody o spolupráci v oblasti obrany medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov amerických (DCA)*.

Úzka obranná spolupráca prebiehala v roku 2021 s Nemeckom, Českom, Poľskom, Maďarskom a Francúzskom. V rámci spolupráce s Nemeckom na vojenskej a expertnej úrovni pokračovala spolupráca v oblasti vysokoškolského vzdelávania a kariérneho vzdelávania, obranného priemyslu, ďalej spolupráca medzi silami pre špeciálne operácie a expertmi zo Vzdušných síl a Pozemných síl OS SR a Bundeswehru. V oblasti posilňovania a ďalšieho rozvoja Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ (najmä v rámci iniciatívy PESCO) sa SR zapájala do dvoch projektov pod vedením Nemecka.

Spolupráca s Českom, Poľskom a Maďarskom v oblasti obrany bola na bilaterálnej úrovni realizovaná najmä prostredníctvom ozbrojených síl v rámci spoločných cvičení a výcviku, spolupráce v medzinárodnom krízovom manažmente a vo vojenskom vzdelávaní. Zároveň boli v priebehu roka 2021 podpísané bilaterálne zmluvy s Poľskou republikou a Maďarskou republikou o spolupráci v oblasti vojenského letectva.

Obranná spolupráca s Francúzskom bola realizovaná predovšetkým na úrovni vzdušných síl, síl pre špeciálne operácie a v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ a PESCO. V roku 2021 došlo aj k posilneniu účasti OS SR v operáciách a misiách EÚ, v ktorých pôsobia OS SR spoločne s OS FR. Ide o Výcvikovú misiu EÚ v Stredoafrickej republike a Výcvikovú misiu EÚ v Mali.

SR má záujem o stabilizáciu západného Balkánu, o čom svedčí aj naša prítomnosť v operáciách medzinárodného krízového manažmentu na Balkáne. MO SR má záujem o využitie potenciálu spolupráce s týmito krajinami vo vojenskej oblasti spojenej najmä s integračným úsilím týchto krajín do NATO a EÚ, a to formou konzultácií a odovzdávania skúseností z dlhodobého plánovania a reformy OS SR.

Spolupráca s Ruskom bola v roku 2021 výhradne sústredená na historicko-kultúrne aktivity a nevyhnutnú vojensko-technickú spoluprácu v oblasti udržiavania bojaschopnosti a funkčnosti techniky OS SR ruského pôvodu. Rezort obrany naďalej pokračoval v pomoci a podpore Ukrajiny, či už bilaterálne, regionálne alebo na úrovni EÚ a NATO.

Medzinárodná spolupráca rezortu obrany SR je na regionálnej úrovni zameraná prevažne na rozvoj spolupráce s krajinami *Vyšehradskej skupiny* (V4). Spolupráca v rámci V4 v roku 2021 prebiehala na všetkých úrovniach (politickej, vojenskej a odbornej) v súlade s revidovaným strategickým dokumentom *Dlhodobá vízia krajín V4 o ich obrannej spolupráci* a aktualizovaným *Akčným plánom obrannej spolupráce V4*. Krajiny V4 pokračovali v príprave bojovej skupiny EÚ krajín V4 na pohotovosť v prvej polovici roku 2023, budovaní *Spoločného veliteľstva podpornej logistickej skupiny V4*, zvyšovaní interoperability a pripravenosti ozbrojených síl prostredníctvom spoločného výcviku a cvičení, v rozvoji dialógu so strategickými partnermi vo formáte V4+ a v identifikovaní ďalších možných oblastí spolupráce vo vyzbrojovaní a obrannom priemysle. V závere roka 2021 boli zahájené aktivity v rámci prípravy predsedníctva SR vo V4 (2022/2023). MO SR spracovalo tézy do programu predsedníctva zamerané na hlavné priority a aktivity SK V4 PRES v oblasti obrany. V rámci formátu *Stredoeurópskej obrannej spolupráce* pokračovalo MO SR v rozvoji spoločných tém s Českom, Maďarskom, Rakúskom, Slovinskom a Chorvátskom.

3.4 Kompaktná reflexia odporúčaní minulého KoHO

Odporúčania *Komplexného hodnotenia obrany SR za rok 2020* sa plnili priebežne. Išlo o postupnú implementáciu *Obrannej stratégie SR*, pokračovanie v modernizácii OS SR, implementáciu novely zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane, skvalitnenie a zefektívnenie procesov obranného plánovania, prípravu *Stratégie kybernetickej obrany SR* a *Koncepcie prípravy občanov podliehajúcich brannej povinnosti na obranu štátu a plnenia úloh ozbrojených síl*, zlepšenie stavu infraštruktúry, zvyšovanie úrovne zabezpečenia podpory obrany štátu, implementáciu *Koncepcie mobilizácie OS SR*.

4) Politicko-vojenské závery z hodnotenia bezpečnostného prostredia

Vo vonkajšom bezpečnostnom prostredí pokračoval trend rastu napätia. Viacerí kľúčovi regionálni a globálni bezpečnostní aktéri presadzovali konkurenčné prístupy k riešeniu globálnych a regionálnych problémov. Zároveň pokračovalo oslabovanie medzinárodných inštitúcií a organizácií vrátane spochybňovania ich významu, ako aj nerešpektovanie noriem medzinárodného práva, oslabovanie mechanizmov kooperatívnej bezpečnosti, nerešpektovanie zmluvných rámcov v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia.

Budovanie bojového potenciálu moderných a technologicky vyspelých konvenčných ozbrojených síl rozhodujúcich aktérov bezpečnostného prostredia bolo zamerané najmä na rozvoj kybernetických spôsobilostí a vývoj a produkciu autonómnych a automatizovaných zbraňových systémov.

Extrémistické, radikálne a teroristické skupiny vo zvýšenej miere využívali online priestor pre aktivity na dosahovanie svojich cieľov. Súčasne pretrvával zvýšený migračný tlak na hlavných migračných trasách smerujúcich do Európy.

Najvýraznejšími udalosťami vo vonkajšom bezpečnostnom prostredí boli stupňovanie napätia medzi Ruskom a Ukrajinou spojené s rozmiestnením početných ruských jednotiek pozdĺž rusko-ukrajinskej, bielorusko-ukrajinskej hranice a na okupovanom Kryme, náhla mocenská zmena v Afganistane a migračná kríza na hranici Bieloruska a Poľska.

Vo vnútornom bezpečnostnom prostredí bol zaznamenaný kontinuálny nárast činností, ktoré vykonávali subjekty tzv. antisystémového a antidemokratického spektra, štátne a neštátne subjekty naviazané na cudzích štátnych aktérov za využitia širokospektrálneho a podprahového pôsobenia prostredníctvom informačných sietí. Vo veľkej miere využívali rast tzv. antisystémových nálad a

rast názorovej polarizácie v spoločnosti, ktorú umocňovali opatrenia na zamedzenie šírenia pandémie COVID-19. V oblasti extrémizmu pokračovali snahy krajne pravicových subjektov o etablovanie sa na politickej scéne aj s využitím bývalých príslušníkov OS SR.

5) Riadenie obrany štátu

5.1 Plánovanie na úseku obrany štátu

Významný pokrok v plánovaní obrany štátu predstavuje *Smernica vlády SR o plánovaní obrany štátu*, ktorú MO SR v decembri 2021 predložilo vláde (schválená v januári 2022), a ktorá riadi proces plánovania obrany štátu. Táto smernica vytvára podmienky na zladenie obranného plánovania s dôrazom na rozvoj podpory obrany štátu, plánovania použitia OS SR na účely obrany štátu, plánovania mobilizácie OS SR a plánovania hospodárskej mobilizácie na účely obrany štátu. Zefektívni sa vytváranie a tiež použitie OS SR na základe plánov ich použitia v čase vojny, plánov ich použitia vo vojnovom stave a ďalších obranných kapacít štátu. Takéto plánovanie obrany štátu posilní obranyschopnosť SR a plnenie jej medzinárodných záväzkov v oblasti obrany. Zároveň je aj príspevkom k civilnej pripravenosti a odolnosti štátu. Plánovanie je harmonizované s plánovacími procesmi NATO a EÚ.

5.2 Plány použitia OS SR

V roku 2021 bola vykonaná revízia *Plánu použitia OS SR v čase vojny* vo vzťahu k dokumentom NATO hodnotiacim bezpečnostné prostredie. Revízia ukázala, že plán je stále aktuálny. Zároveň bola vykonaná každoročná revízia situačných plánov a ich podpornej dokumentácie. V nadväznosti na aktualizáciu *Manuálu Systému reakcie NATO na krízové situácie* (NATO Crisis Response System - NCRS) bol aktualizovaný aj *Národný systém reakcie na krízové situácie* (NSRKS).

5.3 Funkčnosť systému obranného plánovania a jeho výstupy

V roku 2021 bola schválená *Metodika pre obranné plánovanie*, ktorá prispela ku zlepšeniu harmonizácie procesov obranného plánovania SR s procesmi obranného plánovania NATO/EÚ a skvalitneniu a zefektívneniu národných procesov obranného plánovania prostredníctvom funkčného prepojenia plánovania, realizácie, kontroly a hodnotenia dlhodobých, strednodobých a krátkodobých cieľov.

V nadväznosti na strategický rámec bol vytvorený vojnový model ako aj zdrojovo udržateľný model OS SR. Tieto sa spolu s novo prijatými *Cieľmi spôsobilostí NATO pre SR 2021* (CS2021) stali východiskom pre pripravovaný *Dlhodobý plán rozvoja rezortu MO SR do roku 2035* (DP2035). CS2021 boli schválené na októbrom rokovaní ministrov obrany členských štátov NATO. Vychádzajú z požiadaviek kolektívnej obrany a kladú dôraz na budovanie spôsobilostí ťažkej mechanizovanej brigády OS SR a zvýšenie úroveň jej operačnej pripravenosti. Začala príprava *Plánov implementácie CS 2021* s dôrazom na plnenie prioritných cieľov. Cieľom je zabezpečenie implementácie ako aj pravidelného, objektívneho a adresného hodnotenia plnenia CS, založeného na plnení merateľných ukazovateľov.

V decembri 2021 vláda schválila *Smernicu pre obranné plánovanie SR na roky 2023 až 2028*. Cieľom je iniciovať strednodobú fázu obranného plánovania v rámci rezortu ministerstva obrany, ďalších ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Stanovuje prioritné úlohy v oblasti budovania a udržiavania spôsobilostí, ktorých súčasťou je okrem iného aj modernizácia vojenskej techniky a infraštruktúry, ale aj úlohy ostatných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej

správy pri plnení cieľov spôsobilostí a úloh rozvoja podpory obrany štátu, vrátane zdrojového rámca na ich plnenie. V prvej polovici roku 2021 bol ukončený programovací proces na roky 2022 až 2027, ktorého výsledkom bol *Programový plán rezortu ministerstva obrany na roky 2022 až 2024 s výhľadom programu Rozvoj obrany do roku 2027*. Následne začal proces programovania na obdobie rokov 2023 až 2028.

V rámci krátkodobej fázy obranného plánovania boli vytvorené Veliteľstvo vojenského zdravotníctva, Veliteľstvo brigády spoločnej podpory, 6. spojovací pluk a 5. delostrelecký pluk v Rožňave.

Dokumenty obranného plánovania prijaté v roku 2021 reflektovali výsledkové ukazovatele pre obranu stanovené v *Revízií výdavkov na obranu* schválených vládou v júni 2020 (plnenie cieľov spôsobilostí, operačná pripravenosť, nasadenie v medzinárodných operáciách).

5.4 Finančné zabezpečenie

Výdavky kapitoly MO SR boli v priebehu roka 2021 na základe rozpočtových opatrení ministerstva financií (MF SR) a rozpočtových opatrení správcu kapitoly MO SR podľa § 17 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách upravené na sumu 1 730 695 864,60 €.

Čerpanie celkových výdavkov kapitoly k 31.12.2021 bolo vo výške 1 727 689 313,15 €, čo predstavuje 99,83 %. Podiel výdavkov kapitoly MO SR na HDP predstavuje 1,77 %. Na nákup výzbroje bolo vynaložených podľa metodiky NATO 564 292 410,34 €, čo predstavuje 32,66 % zo skutočných výdavkov kapitoly. Podiel skutočných výdavkov na nákup výzbroje a súvisiaci výskum (v %) podľa NATO ku skutočným výdavkom kapitoly MO SR predstavuje 32,68 %. Celkový podiel obranných výdavkov so započítaním výdavkov na obranu mimo kapitoly MO SR (sem patria aj výdavky iných rezortov, ktoré priamo súvisia s obranou) vrátane prostriedkov prenesených podľa legislatívnych pravidiel predstavuje 2 % HDP.

5.5 Príprava personálu na úseku riadenia obrany štátu

V roku 2021 bol po prvý krát schválený vládou *Plán prípravy ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou na úseku obrany štátu na roky 2022 – 2023* stanovujúci základné východiská plánovania prípravy štátnych orgánov na úseku obrany štátu, cieľ a atribúty tejto prípravy.

V roku 2021 boli vykonané viaceré vojenské cvičenia NATO, v rámci ktorých boli vyhlasované opatrenia Systému krízového riadenia NATO (NCRS). Tento systém je v podmienkach SR implementovaný prostredníctvom národného systému riadenia krízových situácií.

5.6 Hlavné miesto riadenia

MO SR v súčinnosti s kanceláriou prezidenta, úradom vlády a ministerstvom vnútra (MV SR) spracovalo v roku 2021 návrh *Plánu zabezpečenia hlavného miesta riadenia obrany štátu a činnosti ústavných orgánov v tomto mieste*. Hlavné miesto riadenia je miesto z ktorého sa v čase vojny organizuje riadenie obrany štátu.

5.7 Pripravenosť na riadenie mobilizácie OS SR

Plány mobilizácie OS SR a plán odvodov MO SR sú spracované a pravidelne aktualizované, čím vytvárajú predpoklad na splnenie úloh vykonania mobilizácie OS SR, odvodov registrovaných občanov a prieskumu zdravotnej spôsobilosti vojakov v zálohe.

Okresné úrady v sídlach krajov v stanovenom rozsahu zabezpečili požiadavky OS SR na ich doplnenie vojakmi v zálohe a fyzickými osobami na plnenie pracovnej povinnosti, ako aj požiadavky na zabezpečenie ubytovania príslušníkov OS SR. Počet vojakov v zálohe radikálne klesá, nevhodná je ich veková a hodnostná štruktúra a ich vycvičenosť. Problémy sa vyskytujú pri doplňovaní OS SR niektorými druhmi vecných prostriedkov.

V roku 2021 boli vykonané vzdelávacie aktivity mobilizačných pracovníkov a profesionálnych vojakov plánovaných na zaradenie do skupiny riadenia mobilizácie a skupiny riadenia povolania vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby.

Čiastkové cvičenia, v rámci ktorých bola preverená pripravenosť orgánov miestnej štátnej správy, územnej samosprávy, Slovenskej pošty, a. s. a vybraných vojenských útvarov na plnenie úloh po vyhlásení vojnového stavu a nariadení čiastočnej mobilizácie OS SR, ako aj príprava odvodu registrovaných občanov preukázali dobrú pripravenosť cvičiacich subjektov na plnenie úloh po vyhlásení vojnového stavu a nariadení čiastočnej mobilizácie OS SR.

5.8 Pripravenosť na hybridné hrozby

Vzhľadom na vývoj bezpečnostného prostredia bola zriadená funkcia koordinátora pre boj s hybridnými hrozbami s úlohou koordinovať tvorbu zásadných opatrení s medzinárodným dosahom a tvorby stratégie a štátnej politiky zaručovania obrany štátu v súlade s členstvom SR v NATO a EÚ s dôrazom na oblasť boja proti hybridným hrozbám. Táto problematika je riešená aj v aktuálnej *Komunikačnej stratégii rezortu obrany*.

Významným posunom na úrovni vytvárania politik v oblasti pripravenosti štátu reagovať na hybridné hrozby bude na MO SR rozpracovaný *Akčný plán koordinácie boja proti hybridným hrozbám 2022-2024* (APHH), ktorý systematizuje prístup SR k agende, vytvára nové kapacity, spôsobilosti a aktualizuje odpovede SR na hybridné pôsobenie na svojom území a v kyberpriestore.

V nadväznosti na APHH a v záujme ďalšieho zlepšenia stavu 1. 1. 2022 MO SR zriadilo Odbor pre hybridné hrozby a strategickú komunikáciu s úlohou vytvárať situačný prehľad, analyzovať vplyv informačných operácií a následne viesť strategickú komunikáciu.

6) Výstavba a pripravenosť ozbrojených síl

6.1 Personálna naplnenosť OS SR a rozvoj ľudských zdrojov

Rok 2021 bol v oblasti rozvoja ľudských zdrojov poznačený pandemickou situáciou. Profesionálni vojaci preukázali všestranné schopnosti a zručnosti pri zvládaní následkov pandémie, čo malo pozitívny ohlas u verejnosti. Záujem o vojenské povolanie a o vstup do OS SR sa zvýšil. V roku 2021 zároveň došlo k odchodu dlhšie slúžiacich profesionálnych vojakov.

Personálna naplnenosť na začiatku roka 2021 bola na úrovni 13 062 profesionálnych vojakov. Na konci roka 2021 bol fyzický stav 13 058 profesionálnych vojakov. Uvedené počty profesionálnych vojakov sú bez profesionálnych vojakov vyčlenených na plnenie úloh MO SR avšak vrátane neplatených záloh. Je potrebné uviesť, že na stagnujúcu mieru naplnenosti má vplyv aj rozvoj nových spôsobilostí, ktorý sa prejavuje v náraste tabuľkových počtov OS SR. Skutočný stav naplnenosti zamestnancami bol ku koncu roka 3 867.

V oblasti personálnej politiky sa pokračovalo v skvalitňovaní podmienok štátnej služby profesionálnych vojakov a ich zosúladovaní potrebám služobného úradu. Nadobudli účinnosť tri novely zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktoré prispeli k skvalitneniu podmienok štátnej služby profesionálnych vojakov v oblasti ich prístupu

k preventívnej rehabilitácii a stravovaniu. Posledná novela upravila spôsob vstupu profesionálnych vojakov na pracovisko v prípade, keď profesionálny vojak nie je zaočkovaný alebo ak sa odmietol podrobiť testovaniu.

Počas roku 2021 pokračovala príprava novelizácie zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov. Návrh zákona obsahuje opatrenia, ktoré zlepšia podmienky výkonu štátnej služby profesionálnych vojakov, zdynamizujú ich kariérny rast, zjednodušia regrutáciu a vytvorí priestor pre tvorbu nových sociálnych programov pre vojaka a jeho rodinu. Legislatívny proces by mal byť zavŕšený v roku 2022.

V roku 2021 bolo do OS SR zregrutovaných 629 občanov, čo bolo o 250 menej než v roku 2020. Zníženie počtu regrutovaných občanov bolo spôsobené predovšetkým nedostatočným zdrojovým krytím rozpočtových prostriedkov v závere kalendárneho roka a v poslednom nástupnom termíne neboli prijatí žiadni noví profesionálni vojaci.

Na podporu regrutácie stredoškolských absolventov uplatniteľných v OS SR pokračovala aj v roku 2021 spolupráca so strednými školami, pričom boli podpísané zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania v školskom roku 2021/2022 so štyrmi strednými odbornými školami.

Príprava profesionálnych vojakov pre dôstojnícky zbor sa prioritne zabezpečovala na štátnej vysokej škole *Akadémii ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši* (AOS), ktorá má akreditované štyri študijné programy vo všetkých troch stupňoch vysokoškolského vzdelávania. Vysokoškolské vzdelávanie sa zabezpečovalo aj v spolupráci s *Technickou univerzitou Košice* v leteckých odbornostiach a s *Univerzitou obrany v Brne* v lekárskejších odbornostiach a v špecializácii riadenie a použitie ozbrojených síl. V roku 2021 boli na AOS realizované tri dôstojnícke kurzy pre absolventov vysokých škôl, jeden základný veliteľsko-štábny kurz, dva vyššie veliteľsko-štábne kurzy a dva *International Staff Officers' Course*. Vzdelávacie kapacity a organizačná štruktúra AOS sa postupne prispôbujú rastúcim požiadavkám OS SR na vysokoškolskú prípravu a kariérnu prípravu vojenského personálu.

6.2 Úroveň výcviku OS SR

Výcvik v roku 2021 bol poznamenaný pandemiou ochorenia COVID-19, a z toho vyplývajúcich hygienicko-protiepidemických opatrení. Značná časť výcvikových aktivít či už doma alebo v zahraničí bola zrušená, alebo vykonaná v obmedzenom rozsahu či kombinovaným spôsobom. O to viac bol kladený dôraz na splnenie cieľov v rámci prípravy OS SR na zvýšenie/udržanie operačnej pripravenosti jednotiek OS SR, zabezpečenie nedotknuteľnosti vzdušného priestoru SR a zabezpečenie leteckej pátracej a záchranej služby. Cvičenie ALERTEX21 preverilo počas trvania jedného mesiaca celú škálu úloh OS SR v rámci ich poslania v priestoroch stálej dislokácie, posádkových cvičiskách a výcvikových priestoroch. Medzinárodným cvičením s najväčšou zahraničnou účasťou na území SR bol SLOVENSKÝ ŠTÍT 2021. Medzinárodným cvičením mimo územia SR s účasťou najväčšieho kontingentu OS SR bolo cvičenie COMBINED RESOLVE 2021 v Nemecku. Celkovo sa rôznych cvičení zúčastnilo 10 733 príslušníkov OS SR a 33 príslušníkov Vojenskej polície.

V súvislosti s plánovaným dodaním viacúčelových taktických lietadiel F-16 pokračoval v USA výcvik pilotov s predpokladaným návratom v priebehu rokov 2023 a 2024. Celkom ku koncu hodnoteného obdobia bolo na výcvik na F-16 vyslaných 15 pilotov OS SR.

6.3 Stav výzbroje a vyzbrojovanie

Z pohľadu použiteľnosti výzbroje, techniky a materiálu OS SR na plnenie úloh v mieri a v čase vojny naďalej pretrvávajú problémy z minulosti, ktoré sú však postupne v závislosti od

finančných zdrojov rezortu odstraňované zavádzaním novej výzbroje. Väčšina súčasnej techniky je po dobe životnosti (20 až 35 rokov). U bojovej techniky ide o vozidlá na pásových podvozkoch (špeciálna technika na podvozku T-55, BVP, T-72 kde je priemerný vek cca 35 rokov) ale aj o špeciálnu techniku na kolesových podvozkoch hlavne ruskej výroby (KRAZ, MAZ, ZIL, URAL, UAZ). Tak isto ide o techniku žienijnú, spojovaciú, chemickú, zdravotnú a techniku elektronického boja. Väčšina nasaditeľných a nenasaditeľných komunikačno-informačných systémov OS SR nie je interoperabilná s NATO. Tento nedostatok pretrváva už niekoľko rokov. Zabezpečovacia a prepravná logistická technika je taktiež po dobe životnosti. Prostriedky logistickej podpory (stany, umývárne, WC, práčky, poľné kuchyne...) sú v používaní už viac ako 50 rokov a ich stav nezodpovedá súčasným potrebám.

Prevádzkyschopnosť techniky je ovplyvnená jej vekom. Opravy sú časovo a finančne náročné a sú realizované vojskovými alebo mimovojskovými opravovňami. Rizikovým faktorom v oblasti opráv je pretrvávajúci nedostatok dielenských špecialistov, nedostatok náhradných dielov, zastaraná, nefunkčná, nedostatočne vybavená a vybudovaná opravárenská infraštruktúra. Preto je malý predpoklad dosiahnutia požadovanej prevádzkyschopnosti techniky.

Plnenie úloh v čase vojny je limitované najmä používaním výzbroje vyrobenej v 2. polovici 20. storočia a obmedzenou schopnosťou hospodárstva SR zabezpečiť prípadné požiadavky OS SR v spojitosti so stratami výzbroje a techniky a spotreby materiálu počas bojovej činnosti. Starostlivosť a udržanie bojaskopnosti výzbroje a techniky pochádzajúcej z Ruskej federácie je z dôvodu nedostupných náhradných dielcov v súčasnosti prakticky neriešiteľným problémom. Ozbrojeným silám chýbajú najmä moderné zbraňové systémy, tanky, bojové obrnené vozidlá, ľahké taktické vozidlá, protitankové zbraňové komplety, či drony vo všetkých formách. Obnovu taktiež potrebujú protiletadlové zbraňové systémy, senzory, ručné zbrane a ich príslušenstvo.

Prevádzkyschopnosť a bojaskopnosť leteckej techniky, rádiolokačnej techniky a techniky protivzdušnej obrany (PVO) je ovplyvňovaná vysokou poruchovosťou, ukončenou životnosťou techniky alebo jej komponentov a munície. Postupné znižovanie počtov prevádzkyschopných lietadiel MiG-29 a L-39 spôsobuje pokles v náletoch hodín pilotov a neumožňuje dosiahnutie požadovanej úrovne vycvičenosti jednotiek na úrovni základnej kvalifikácie vykonávania misií. V roku 2021 bolo ukončené prevádzkovanie troch súprav rádiolokačných (RL) výškomerov. Zvyšných 12 súprav vykonávajúcich RL prieskum je po životnosti naďalej prevádzkovaných.

V rámci vyzbrojovania bolo pozemným silám dodaných 11 ks samohybných kanónových húfnic ZUZANA 2 aj s dvoma súpravami náhradných dielcov a špeciálnych prípravkov pre túto techniku. Pokračovali dodávky špeciálnych komponentov pre protitankové raketové komplety SPIKE, 2 ks pásových dozérov, 2 ks veľkých autobusov, 5 ks špeciálnych automobilov – rýpadiel, 1 ks odmínovacieho kompletu BOŽENA V, 29 ks malých terénnych automobilov a dodávky špeciálnej munície pre zbraňové systémy v užívaní Pozemných síl OS SR.

Rok 2021 bol kľúčovým pre modernizáciu v oblasti projektov kolesovej a pásovej techniky pre OS SR. Vláda schválila postup pri modernizácii pásových bojových obrnených vozidiel/pásových obrnených vozidiel (PBOV a POV) a bojových obrnených vozidiel 8x8 (BOV 8x8). V prvej fáze pôjde o 76 ks BOV 8x8 v plánovanej hodnote 447,6 mil. € vrátane logistickej podpory, munície a infraštruktúry. Druhá až piata fáza počíta s ďalšími 424 vozidlami v plánovanej hodnote 2 226 mil. €. Do konca roka 2021 sa prihlásilo päť krajín, ktoré poslali svoju ponuku. Pri PBOV a POV vláda schválila počet 152 kusov za celkovú cenu 1 738 901 000 €, vrátane logistiky, munície a infraštruktúry. Riešenie týchto strategických projektov má zásadný dopad na vyzbrojenie ťažkej mechanizovanej brigády podľa noriem stanovených NATO. Každý ďalší sklz v realizácii uvedených projektov by mal značné negatívne následky na plnenie našich záväzkov v rámci NATO. V roku 2021 bol úspešne realizovaný spoločný projekt na obstaranie munície krajinami V4 prostredníctvom

agentúry NATO na podporu obstarávania (NATO Support and Procurement Agency - NSPA) a 8 ks teleskopických kontajnerových manipulátorov MAGNI. Závazná objednávka SR na obstaranie 12 000 ks malokalibrovej značkovacej munície bola podpísaná v decembri 2021 a následne zaslaná do NSPA v januári 2022.

V roku 2021 pokračovali projekty vzdušných síl: zabezpečenie ďalšej splátky viacúčelových taktických nadzvukových lietadiel, príprava a podpísanie dodatkov k zmluve na obstaranie 20 ks guľometov a Full Flight Simulátora pre dodané vrtuľníky UH-60M v rámci tejto zmluvy, podpísanie zmluvy na obstaranie ďalších dvoch vrtuľníkov UH-60M s výbavou pre síly pre špeciálne operácie s využitím grantu schváleného vládou USA vo výške 50 mil. USD, podpísanie servisných zmlúv pre vrtuľníky UH-60M. V oblasti rádiolokačnej (RL) techniky boli v roku 2021 riešené dva projekty: obmena RL techniky stredného, malého a blízkeho dosahu, kde bol podpísaný kontrakt na obstaranie 17 súprav 3D radarov stredného, malého a blízkeho dosahu medzi MO SR a Ministerstvom obrany Izraelského štátu v celkovej hodnote 148 200 000 €, pričom prvé kusy novej techniky by mali byť dodané v júni 2023 (osobitnou zmluvou bude zabezpečená mobilita týchto rádiolokačných prostriedkov v objeme viac ako 20 mil. €); a prehľadový letiskový rádiolokátor: kde sa rieši obmena 12 ks zastaranej letiskovej rádiolokačnej techniky novými modernými 2D RL prostriedkami v celkovom počte 3 súpravy pre zabezpečenie riadenia letovej prevádzky letísk. V roku 2021 boli vykonané inštalračné práce novej súpravy RL na letisku v Kuchyni, s predpokladom odovzdania vo februári 2022, a zároveň podpísaná kúpna zmluva pre letisko Sliač.

V oblasti nasaditeľných komunikačných a informačných systémov (KIS) v roku 2021 pokračovali modernizačné projekty MO SR s cieľom zvýšiť interoperabilitu jednotiek OS SR. Zmodernizovali sa komunikačné systémy v ShKH Zuzana vz. 2000 (9 ks) a vo vozidlách Aligátor 4x4 DPP (2 ks), ktoré sú nasadené v operácii eFP Lotyšsko. Bola vykonaná modernizácia a bezpečnostná certifikácia 7 ks mobilných spojovacích uzlov (z toho 1 ks vo verzii nasaditeľného centrálného manažmentu a 1 ks stacionárneho centrálného manažmentu).

V roku 2021 boli riešené projekty hlasovo-komunikačný a rádiokomunikačný systém Vzdušných síl OS SR. V rámci projektu *Rádiokomunikačný systém VzS* boli dodané pozemné rádiové stanice zabezpečujúce komunikáciu zem-vzduch. V rámci projektu *Spojovacie prostriedky a ochrana informácií* bolo v zmysle uzatvorených zmlúv postupne dodávaných celkovo 350 rádiových staníc Harris určených pre modernizačné projekty.

6.4 Stav a doplňovanie zásob

Zásoby potrebné na 30 dní bojovej činnosti (DOS) nie sú vytvorené v požadovanom množstve a umožňujú tak plnenie úloh zaručovania obrany štátu len v obmedzenom rozsahu. Hlavným dôvodom tohto stavu je výška finančných prostriedkov určených na tvorbu zásob. Pridelené finančné prostriedky v prospech zložiek OS SR tak postačujú len na pokrytie výdavkov, ako sú obligatorné náležitosti, deklarovane síly a náklady súvisiace s pokrytím bežnej potreby pri plnení úloh v stave bezpečnosti (aj to len v minimálnej miere) a nie na vytváranie, udržiavanie resp. obmenu zásob. Deficit vytvorených zásob je citelný v celom spektre aj z dôvodu starnutia zásob.

Rezort MO SR však priebežne prijímal opatrenia na zvýšenie úrovne zásob. Situácia naďalej zostáva kritická v oblasti zásob náhradných dielov, balistickej a protichemickej ochrany jednotlivca a ručných zbraní. Zásoby pohonných hmôt sú zabezpečené v potrebnom rozsahu. V závere roku 2021 sa podarilo dosiahnuť čiastočný nárast v celkovom stave pohyblivých zásob OS SR v oblasti výstrojného materiálu – nárast o 4% a pohonných hmôt – nárast o 1%. Naopak, pokles v celkovej úrovni stavu pohyblivých zásob OS SR bol zaznamenaný v oblasti munície a to o 1% z dôvodu zabezpečenia výcviku. V centrálnych zásobách bol v závere roku 2021 zaznamenaný pozitívny vývoj

len v oblasti zdravotnícky materiál, kde sa realizáciu kúpnych zmlúv podaril dosiahnuť nárast o 2%. V ostatných zásobovacích triedach zmena stavu nenastala.

MO SR vykonalo vnútornú analýzu stavu zásob a prijalo systémové opatrenia za účelom postupného znižovania deficitu zásob a prioritného naplnenia tých položiek, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie činnosti OS SR v období krízovej situácie.

V roku 2021 bol spracovaný materiál *Návrh Stanovenia výšky, základného členenia a spôsobu zabezpečovania a udržiavania zásob materiálu na zabezpečenie bojovej činnosti*. Jeho schválením vládou sa spresní a rozšíri spôsob zabezpečenia tovarov a služieb na obdobie krízovej situácie a možnosť použitia zásob na zabezpečenie bojovej činnosti aj v stave bezpečnosti.

Zároveň bol nastavený nový systém plánovania a vyčleňovania finančných zdrojov v rámci rozpočtu kapitoly MO SR na vytváranie a udržiavanie zásob s cieľom zabezpečiť tvorbu a priebežné dopĺňovanie zásob na úroveň 30 dní bojovej činnosti so zreteľom na udržanie zásob pre súčasnú a vytváranie zásob pre novo zavádzanú výzbroj a techniku. V tejto súvislosti bola v roku 2021 do smernice ministra obrany SR pre obranné plánovanie na roky 2023 až 2028 doplnená úloha každoročne vyčleňovať minimálne 2% z limitu finančných zdrojov podprogramu Velenie a zaručovanie obrany na vytváranie a udržiavanie zásob. Zároveň s cieľom prioritného zabezpečenia tých oblastí, ktoré sú nevyhnutné na výkon hlavných úloh OS SR pre zabezpečenie bojaschopnosti a operačnej pripravenosti OS SR bol v decembri 2021 v rámci systémových opatrení prijatými MO SR nastavený systém prioritizácie a štrukturalizácie zásob OS SR na zabezpečenie bojovej činnosti.

6.5 Pripravenosť velenia a riadenia

Štruktúry generálneho štábu a ostatných prvkov velenia OS SR v čase vojny a vojnového stavu sú vytvorené a vytvárajú podmienky pre zabezpečenie efektívneho velenia v čase vojny a vojnového stavu. Funkčnosť systému uvádzania OS SR do pohotovosti a bojovej pohotovosti bola preverovaná formou čiastkových a komplexných nácvikov.

V roku 2021 bolo vytvorené *Spoločné operačné veliteľstvo OS SR*, ktoré dosiahlo počiatočnú operačnú pripravenosť. Nová zložka bude prínosom pre celé ozbrojené sily, či už počas pomoci pri katastrofách a živelných pohromách, v boji proti pandémie, ako aj pri plnení ďalších úloh.

6.6 Plnenie Ciel'ov spôsobilostí NATO pre SR

Od roku 2020 boli prostredníctvom procesov obranného plánovania vytvárané podmienky na odstránenie hlavných nedostatkov plnenia prioritného cieľa – budovanie ťažkej mechanizovanej brigády s dôrazom na obstaranie hlavných typov pozemnej bojovej techniky.

V rámci aktuálneho cyklu procesu obranného plánovania NATO bol v roku 2021 jednotlivým členským štátom pridelený nový balík cieľov spôsobilostí. Proces vyvrcholil rokovaním ministrov obrany v októbri 2021, ktorí schválili CS 2021 pre SR, ktorý obsahuje 41 kvalitatívnych a 43 kvantitatívnych (jednotiek OS SR) cieľov spôsobilostí. V porovnaní s predchádzajúcim cyklom síce došlo k zníženiu počtu cieľov o 5 kvalitatívnych a 1 kvantitatívny, ale celkovo sa zvýšili požiadavky na plnenie pridelených cieľov.

V porovnaní s CS 2017 došlo pri CS 2021 k poklesu prioritných cieľov z 2 na 1. Prioritný cieľ je vybudovanie ťažkej mechanizovanej brigády a zvýšenie úrovne jej pripravenosti. Dobudovanie a príprava jednotiek vyčlenených pre brigádu bude v oblasti personálnej naplnenosti, výcviku, požiadaviek na techniku, zásoby, atď. predstavovať nárast požiadaviek na zdroje, ktoré bude potrebné alokovať na dosiahnutie a udržanie úrovne pripravenosti týchto jednotiek. Vo vzdušnej

doméne plnia OS SR väčšinu cieľov spôsobilostí, avšak s oneskorením a obmedzeniami. Plnené sú ciele síl pre špeciálne operácie.

6.7 Závěry o operačnej pripravenosti OS SR

Napriek postupne zavádzaným systémovým opatreniam v rezorte MO SR najmä v oblasti modernizácie a transparentnosti procesov pretrvávajú deficitó z minulých období, ktoré naďalej ovplyvňujú stav pripravenosti a úroveň operačnej pripravenosti OS SR. V dôsledku nasadenia OS SR v boji proti COVID-19 musel byť obmedzený aj výcvik, čo ovplyvnilo stav pripravenosti OS SR. Pretrvávajú deficitó v oblasti modernizácie hlavných druhov výzbroje, bojovej techniky a komunikačno-informačných prostriedkov s dopadom na ich prevádzkyschopnosť a bojaskopnosť, čo v minulosti malo za následok znižovanie hodnotenia v oblasti materiálnej vybavenosti. Chýbajúci materiál a nízke percento koeficientu technickej pohotovosti zároveň ovplyvňovalo aj oblasť výcviku.

Primárnym úsilím v roku 2021 bolo naďalej zvyšovať operačnú pripravenosť jednotiek a veliteľstiev OS SR. Úroveň operačnej pripravenosti OS SR bola hodnotená prostredníctvom jasne definovaných merateľných ukazovateľov a to vyhodnocovaním kvantitatívnych a kvalitatívnych parametrov personálnej naplnenosti, materiálnej vybavenosti a vycvičenosti jednotiek a veliteľstiev OS SR.

Vývoj úrovně operačnej pripravenosti OS SR v roku 2021, podobne ako v roku 2020 má len stabilný charakter s miernymi výkyvmi v pozitívnom aj negatívnom smere.

Pretrvávajúcim nedostatkom je, že pomerná časť sledovaných (hodnotených) jednotiek OS SR stále nedosahuje požadovanú úroveň operačnej pripravenosti. Tento stav môže zásadným spôsobom negatívne obmedziť plnenie najdôležitejšieho poslania OS SR, ktorým je obrana štátu a úlohy vyplývajúce z plnenia medzinárodných záväzkov.

Aj napriek postupnému navyšovaniu výdavkov na obranu sa aj v roku 2021 prejavovali dopady zdrojových deficitov a nedostatočných systémových opatrení z minulých období, ktoré zásadne ovplyvňujú úroveň operačnej pripravenosti, čím značným spôsobom eliminujú možnosť jednotkám a veliteľstvám OS SR dosahovať kritériá stanovené pre síly vysokej pripravenosti. Zvyšovanie počtu jednotiek dosahujúcich parametre síl vysokej pripravenosti je podmienené dokončením procesov prezbrojenia, obstarávaním chýbajúcej techniky a najmä zefektívnenia obstarávania tovarov a služieb. Tieto procesy sú časovo náročné, závislé od dostupných zdrojov a požadovaný efekt môžeme očakávať až v priebehu niekoľkých nasledujúcich rokov. Aj napriek nedostatočnej úrovni personálnej naplnenosti a materiálnej vybavenosti, viac ako polovica sledovaných a hodnotených jednotiek OS SR v oblasti vycvičenosti dosahuje parametre stanovené pre síly vysokej pripravenosti.

V hodnotenom období spĺňali parametre síl vysokej pripravenosti jednotky zaradené na plnenie úloh mechanizovanej práporovej skupiny. V roku 2022 bol do síl vysokej pripravenosti zaradený prápor logistiky Prešov (Sily rýchlej reakcie NATO – NRF/Sily veľmi rýchlej reakcie - VJTF), čím sa zvýši počet jednotiek spĺňajúcich parametre síl vysokej pripravenosti. Za síly pre špeciálne operácie spĺňala parametre síl vysokej pripravenosti čata civilno-vojenskej spolupráce zaradená do NRF/VJTF v zostave tureckej brigády.

Základná kvalifikácia vykonávania misií operačných pilotov nadzvukových lietadiel nebola dosiahnutá žiadnym pilotom. Úlohy pohotovostného systému NATINAMDS boli plnené pilotmi s kvalifikáciou na úrovni základného leteckého výcviku. Napriek uvedenému boli operačné úlohy v rámci NATINAMDS deklarovanými pilotmi MiG-29 splnené.

V oblasti Leteckej pátracej a záchranej služby dosiahlo (LZPS) úroveň kvalifikácie vykonávania misií všetkých 6 predurčených posádok (úlohy boli plnené s vrtulníkmi Mi-17 a UH-60M). Plnenie úloh LPZS bolo sťažené nízkou priemernou dennou dostupnosťou leteckej techniky podieľajúcej sa na plnení úloh (Mi-17LPZS na úrovni 1,06 ks, Mi-17M na úrovni 0,88 ks a UH-60M na úrovni 4,98 ks).

6.8 Mobilizačná pripravenosť OS SR

OS SR sú čiastočne pripravené na mobilizáciu. V oblasti materiálneho zabezpečenia absentujú najmä zásoby výstrojného materiálu, ktoré sú tvorené v prevažnej miere z materiálu starších vzorov a sú z časti nedoplnené. Doplnenie komerčnej techniky je zabezpečované dopĺňaním vecných prostriedkov z civilného sektora. Dopĺňovanie zbraní a zbraňových systémov je závislé na kapacitách a schopnostiach obranného priemyslu SR a vytvorených centrálnych zásobách, ktoré nie sú schopné plne zabezpečiť požiadavky ozbrojených síl.

6.9 Rozvoj infraštruktúry štátu v správe MO SR v užívaní OS SR

Ako aj v predchádzajúcich rokoch, tak aj v roku 2021 pretrvávali obmedzenia v efektívnej prevádzke zapríčinené nepostačujúcimi finančnými prostriedkami na zabezpečenie rozvoja a údržby infraštruktúry a celkovou zastaranosťou infraštruktúry rezortu MO SR, vrátane pretrvávajúceho kritického stavu viacerých objektov, z ktorých niektoré sú v stave ohrozujúcom zdravie a životné prostredie. V roku 2021 suma reálne vyčerpaných finančných prostriedkov na rozvoj infraštruktúry dosiahla 25 244 659,95 €.

Priority rozvoja infraštruktúry boli zabezpečované na základe predložených požiadaviek OS SR so zameraním najmä na procesy súvisiace s modernizáciou LZ Sliač (prostredníctvom NSPA) v nadväznosti na nákup novej leteckej techniky F-16, rekonštrukciou prevádzkových plôch na letisku Kuchyňa, budovaním infraštruktúry pre potreby mechanizovanej brigády, budovaním infraštruktúry na účely zabezpečenia ochrany vybraných priestorov a objektov, modernizáciou infraštruktúry na účely zvýšenia kvality života personálu, zvýšením energetickej efektívnosti budov formou zateplenia budov, modernizáciou vykurovacích systémov a rekonštrukciou a budovaním skladov. V roku 2021 boli ukončené investičné akcie: vybudovanie prístreškov pre garážovanie techniky, rekonštrukcia krytej umývacej plochy v Trenčíne, rekonštrukcia hál na Sliači, rekonštrukcia budov v Michalovciach a v Hronseku, rekonštrukcia skladu zbraní v Trebišove, plynofikácia a zateplenie budov v Zemianskych Kostol'anoch, zvýšenie energetickej efektívnosti 4 budov v Michalovciach, výstavba záložného zdroja el. energie v Michalovciach, rekonštrukcia kotolne v Trenčíne, modernizácia a zmena technológie vykurovania v Žiline a Kamenici nad Cirochou. V ostatných projektoch, ktoré boli zaradené v oblasti investičnej výstavby sa pokračuje.

V rámci Programu bezpečnostných investícií NATO (NATO Security Investment Programme - NSIP) SR vyčerpala 106 593,47 €, pričom prebiehala výstavba infraštruktúry pre projekt *Systém velenia a riadenia vzdušných síl NATO* a tiež príprava ďalších projektov pre rozvoj letiskovej infraštruktúry leteckej základne Sliač.

Objekty infraštruktúry pridelené do užívania OS SR sú v technickom stave zodpovedajúcom ich veku a vyžadujú vyššiu úroveň údržby, než je vykonávaná. Napriek zvýšeniu rozpočtových prostriedkov vyčleňovaných pre opravu a údržbu objektov plánované finančné zdroje pokrývali približne 40 % predložených požiadaviek. V roku 2021 pokračoval proces postupnej revitalizácie objektu Mokraď, prebiehalo spracovávanie obhliadky priestoru staveniska zameranej na infraštruktúru objektu. Napriek maximálnemu úsiliu OS SR a MO SR súčasný stav doposiaľ neumožňuje plné užívanie objektu 52. výsadekovej praporek, čo má za následok blokovanie objektov a infraštruktúry potrebných pre rozvoj útvarov v posádke Trebišov.

6.10 Operácie medzinárodného a domáceho krízového manažmentu

V oblasti medzinárodného krízového manažmentu (MKM) OS SR v roku 2021 pôsobili celkovo v jedenástich operáciách a misiách na troch kontinentoch (Európa, Ázia a Afrika). Pod vlajkou NATO išlo o operáciu Rozhodná podpora v Afganistane (RSM) a Výcvikovú misiu NATO v Iraku (NATO Training Mission Iraq – NMI), v rámci EÚ o EUFOR Althea Bosna a Hercegovina, Monitorovaciu misiu EÚ v Gruzínsku (EUMM), Námornú misiu EÚ Stredomorie (EUNAVFOR MED Irini) zabezpečujúcu zbrojné embargo voči Líbyi, Výcvikovú misie EÚ v Mali (EUTM), a Výcvikovú misie EÚ v Stredoafrickej republike (EUTM) a v prípade OSN o Misiu OSN na udržovanie na Cypre (UNFICYP) a o Pozorovateľsú misiu OSN na dodržiavanie prímeia na Blízkom východe (UNTSO). Príslušníci OS SR zároveň pôsobili v rámci Posilnenej predsunutej prítomnosti NATO v bojovej skupine Lotyšsko (eFP BG LVA) a Kombinovaného spoločného účelového zoskupenia operácie Inherent Resolve v Iraku (CJTF-OIR). OS SR prostredníctvom špeciálnych jednotiek úspešne vykonali evakuáciu občanov SR a ďalších osôb, vrátane žien a detí, so vzťahom k Slovensku z Afganistanu. V operáciách a misiách k 31. 12. 2021 celkom pôsobilo 440 profesionálnych vojakov, z toho 38 žien (447 vojakov k 31. 12. 2020). Úlohy MKM, aj napriek pandémie COVID-19, boli splnené.

V rámci domáceho krízového manažmentu (DKM) OS SR v roku 2021 plnili asistenčné úlohy prevažne v súvislosti so zamedzením šírenia ochorenia COVID-19 a významnou mierou tak prispeli k realizácii prijímaných opatrení vlády v prvej polovici roku počas 2. vlny pandémie a od septembra 2021 s príchodom 3. vlny pandémie. Na boj s COVID-19 bolo nasadených 93 553 profesionálnych vojakov (v prepočte na človekodni) na poskytnutie súčinnosti pre ministerstvo vnútra pri plnení úloh Policajného zboru, resp. v prospech ministerstva zdravotníctva. Popritom sa OS SR v roku 2021 podieľali aj na riešení mimoriadnych udalostí v súvislosti s povodňami a požiarimi na území SR, ako aj na zabezpečení návštevy pápeža Františka na území SR. Navyiac, v súvislosti s touto úlohou, OS SR zabezpečovali aj výstavbu, stráženie a demontáž dočasného premostenia cez rieku Torysu v Prešove.

6.11 Merateľné ukazovatele a ciele rozvoja ozbrojených síl

V súlade kľúčovými ukazovateľmi pre obranu v hlavnej knihe návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2021-2023 boli k aktuálne stanoveným cieľom a merateľným ukazovateľom kapitoly MO SR doplnené nasledovné ciele a merateľné ukazovatele OS SR pre rok 2021, ktoré boli vyhodnotené nasledovne:

Cieľ: Deklarovať požadované jednotky OS SR v rámci CS 2017/2021.

Merateľný ukazovateľ:

Tab. č. 1

Názov ukazovateľa	Typ	MJ	Hodnota	R
				2021
Počet deklarovaných jednotiek	Výstup	jednotka	Plánovaná	36
			Skutočná	36

Poznámka: cieľ stanovený od roku 2021

Vecné hodnotenie:

Väčšia časť jednotiek deklarovaných a budovaných na základe Cieľov spôsobilostí má výrazné nedostatky spôsobené zastaranou výzbrojou, výstrojom a materiálom, nedostatkom kvalifikovaného personálu, ako aj obmedzenou interoperabilitou komunikačných a informačných systémov. Problematická je aj nízka personálna naplnenosť jednotlivých jednotiek deklarovaných pre plnenie CS2021 v silách vysokej pripravenosti. Postupne sa budujú požadované zásoby munície a ďalšieho materiálu, nevyhnutného pre dosiahnutie požadovanej úrovne deklarovaných spôsobilostí. Nedostatky sú odstraňované modernizačnými a akvizičnými projektami (napr. zmluva na nové 3D rádiolokátory, novozavedené viacúčelové vrtuľníky UH-60, akvizícia stíhacích lietadiel F-16, akvizícia bojových obrnených vozidiel 8x8, pásových bojových obrnených vozidiel a pásových obrnených vozidiel), s čím je previazané aj budovanie nevyhnutnej infraštruktúry.

Záver: cieľ bol splnený.

Cieľ: Dosiahnuť požadované hodnoty nasaditeľného a udržateľného personálu Pozemných síl OS SR v medzinárodných operáciách,

Merateľný ukazovateľ:

Tab. č. 2

Názov ukazovateľa	Typ	MJ	Hodnota	R
				2021
Nasaditeľné sily - pozemné	Výsledok	%	Plánovaná	50
			Skutočná	52,5
Udržateľné sily - pozemné	Výsledok	%	Plánovaná	10
			Skutočná	10,8

Poznámka: Cieľ presunutý z podprogramu 09602 (2019, 2020) do prvku 0960202

Vecné hodnotenie:

Nasaditeľné sily - Dosiahnutá hodnota vyplýva z pomeru aktuálnych tabuľkových počtov profesionálnych vojakov PS OS SR k tabuľkovým počtom PrV z PS OS SR, ktoré sú stanovené pre plnenie CS2021 v zodpovednosti PS OS SR.

Udržateľné sily - Dosiahnutá hodnota vyplýva z pomeru aktuálnych tabuľkových počtov profesionálnych vojakov PS OS SR k počtom PrV z PS OS SR, ktorí sú predurčení k plneniu úloh v rámci MKM, eNRF2021 a predurčenému mpr, čo vyplýva z DPCS.

Záver: cieľ bol splnený.

Cieľ: Dosiahnuť plánované hodnoty nasaditeľných a udržateľných platforiem Vzdušných síl OS SR v medzinárodných operáciách.

Merateľný ukazovateľ:

Tab. č. 3

Názov ukazovateľa	Typ	MJ	Hodnota	R
				2021
Nasaditeľné sily - vzdušné	Výsledok	%	Plánovaná	40*
			Skutočná	2,78
Udržateľné sily - vzdušné	Výsledok	%	Plánovaná	8*
			Skutočná	2,78

* Plánované hodnoty sú nastavené v súlade s pravidlom NATO. Skutočne očakávaná hodnota merateľného ukazovateľa v súlade s aktuálnymi možnosťami zabezpečenia platformami vzdušných síl a pridelenými limitmi na rok 2021 je pre Nasaditeľné sily – vzdušné - 2,2% a pre Udržateľné sily – vzdušné – 0%.

Poznámka: cieľ stanovený od roku 2021

Vecné hodnotenie:

Nasaditeľné sily - vzdušné – merateľný ukazovateľ nebol splnený. Tento stav je zapríčinený aktuálnymi možnosťami vzdušných síl na nasadenia leteckých platformami v medzinárodných operáciách (deklarovaný je 1 x vrtuľník Mi-17). Deklarovaný vrtuľník je nasaditeľný s obmedzeniami kvôli chýbajúcim prvkom pasívnej/aktívnej ochrany.

Udržateľné sily - vzdušné – merateľný ukazovateľ nebol splnený. Tento stav je zapríčinený aktuálnymi možnosťami vzdušných síl na udržanie leteckých platformami v medzinárodných operáciách. Deklarovaná vrtuľníková jednotka je udržateľná len na dobu 3 mesiacov (max. 6 mesiacov) bez náhrady (rotácia nie je možná).

Záver: cieľ nebol splnený.

Cieľ: Dosiahnuť plánovaný počet profesionálnych vojakov nasadených v operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

Merateľný ukazovateľ:

Tab. č. 4

Názov ukazovateľa	Typ	MJ	Hodnota	R
				2021
Počet vojakov OS SR v operáciách	Výstup	osoba	Plánovaná	458*
			Skutočná	455,51**

* v závislosti na objeme pridelených finančných zdrojov.

** priemerný evidenčný počet

Vecné hodnotenie:

Veľkosť príspevkov OS SR v operáciách a misiách NATO, EÚ a OSN bola realizovaná s prihliadnutím na personálne možnosti OS SR a finančné zdroje vyčleňované pre kapitolu MO SR. Menšia naplnenosť personálu oproti plánu bola spôsobená ukončením pôsobenia príslušníkov OS SR

v operácii RSM Afganistan ako aj neskorým nasadením personálu do operácie EUTM RCA, čo bolo spôsobené neudelením diplomatických povolení na prepravu.

Záver: cieľ bol splnený.

Vzhľadom na skutočnosť, že operačná pripravenosť OS SR podlieha utajeniu podľa zákona o ochrane utajovaných skutočností, materiál neuvádza merateľné kritériá operačnej pripravenosti.

6.12 Plnenie úloh Vojenskej polície a Vojenského spravodajstva

Rozvoj spôsobilostí Vojenskej polície (VP) bol smerovaný k zabezpečeniu plnenia úloh policajných činností v rezorte obrany v plnom rozsahu, ako aj k zabezpečeniu plnenia operačných úloh OS SR. VP vo vzťahu k členstvu SR v NATO udržiavala a rozvíjala spôsobilosti v duchu štandardizačných dohôd pre potrebu nasadenia v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu.

V Cieľoch spôsobilostí 2017 resp. 2021 je cieľom VP vyčleniť a pripraviť rotu VP vrátane nesmrtiacich spôsobilostí do zoskupenia ťažkej mechanizovanej brigády. Cieľ je pravidelne vyhodnocovaný s výsledkom „plnené“ resp. „čiastočne plnené“.

Úspešne boli realizované výcvikové aktivity v rámci podpory rozvoja spôsobilostí VP Gruzínska ako partnerskej krajiny mnohonárodného projektu NATO Multinational Military Police Battalion. VP prostredníctvom svojho zastúpenia i naďalej plnila úlohy v štruktúrach a veliteľstvách.

Príspevok VP v eFP v Lotyšsku rotuje už od roku 2018. VP poskytovala kapacity a spôsobilosti do operácií mimo územia SR pod vedením OSN (UNFICYP) a EÚ (EUFOR Althea). Za účelom prípravy na nasadenie do operácie EUNAVFOR MED Irini bol realizovaný výcvik vo výcvikových zariadeniach nemeckých námorných síl.

Vojenská polícia v rámci boja proti extrémizmu vykonala 14 preventívnych prednášok. Taktiež bolo vykonaných 196 preventívno-bezpečnostných akcií zameraných na kontrolu možných prejavov extrémizmu a radikalizmu príslušníkov OS SR.

VP v boji proti šíreniu ochorenia COVID-19 nasadila 1 757 príslušníkov (v prepočte na človeko-dni).

Zabezpečenie VP vojenskou technikou, výzbrojou a materiálom sa pohybovalo na úrovni 99 %. Hlavné druhy techniky a výzbroje boli plne funkčné. VP získala 6 ks malého SUV. Bol zaobstaraný komplex logistickej podpory – stan v počte 4 ks ako začiatok generačnej obmeny daného druhu materiálu. V zložke bola vykonaná komplexná obmena prístrojov pre zisťovanie alkoholu v dychu. Taktiež bolo uskutočnené doplnenie 80 ks samopalov kalibru 9mm.

Celková personálna naplnenosť VP k 31. 12. 2021 bola 354 PrV a spolu s príslušníkmi VP, ktorí boli k 31. 12. 2021 v neplatených zálohách (2 PrV), a ktorí plnili úlohy mimo územia SR (11 PrV) bola personálna naplnenosť 367 PrV.

Rádiové komunikačné prostriedky VP nie sú upotrebitelné v prostredí MKM z dôvodu nekompatibility so zahraničným partnerom a nemožnosti zabezpečenia kryptovanej komunikácie medzi užívateľmi.

Vojenské spravodajstvo (VS) v rozsahu svojej pôsobnosti získavalo, sústreďovalo a vyhodnocovalo informácie dôležité pre zabezpečenie obrany a obranyschopnosti SR. VS v plnej miere plnilo úlohy spravodajského zabezpečenia obrany SR v pôsobnosti MO SR a relevantné informácie získané jeho činnosťou boli odstupované subjektom na to oprávneným zo zákona a medzinárodných zmlúv. Pri plnení stanovených úloh VS vychádzalo zo spektra identifikovaných a predpokladaných bezpečnostných hrozieb, ktoré pôsobia alebo môžu pôsobiť proti chráneným

hodnotám a záujmom SR vo vnútornom a vonkajšom bezpečnostnom prostredí vrátane kybernetického priestoru.

Osobitná pozornosť bola venovaná vyhodnocovaniu tzv. hybridného vedenia bojových činností a informačno-psychologického pôsobenia na obyvateľstvo. VS v sledovanom období pokračovalo v monitorovaní a vyhodnocovaní vývoja aktivít a spôsobilostí teroristických skupín vo svete s potenciálnym negatívnym dosahom na SR.

V oblasti extrémizmu boli monitorované konania jednotlivcov a skupín s extrémistickým motívom, jednotlivcov alebo komunit vystavených vyššiemu potenciálu pôsobenia politického a náboženského extrémizmu a aktivity polovojenských a militantne orientovaných zoskupení na území SR vo vzťahu k rizikám, ktoré predstavujú pre rezort MO SR.

V kybernetickom priestore VS pôsobilo ako riadiaci prvok kybernetickej obrany štátu a kybernetickej bezpečnosti rezortu obrany, spracovalo návrh *Stratégie kybernetickej obrany SR* a aktívne participovalo aj na činnosti národných vrcholových riadiacich orgánov SR v oblasti kybernetickej bezpečnosti obrany štátu, ako aj expertných pracovných skupín v rámci SR a medzinárodných organizácií a asociácií.

V hodnotenom období pokračovala modernizácia, obmena a dopĺňovanie špeciálnej techniky určenej na získavanie a vyhodnocovanie signálov v elektromagnetickom spektre s cieľom posilniť a kvalitatívne rozšíriť súčasné spôsobilosti. V oblasti ľudských zdrojov boli adekvátne spôsobilosti udržiavané stabilizáciou, dopĺňovaním a výcvikom personálu.

7) Príprava a udržiavanie podpory obrany štátu

7.1 Obranná infraštruktúra, dodávky tovarov a štátnych hmotných rezerv a poskytovanie služieb

Rozvoj podpory obrany štátu je zabezpečovaný MO SR v súčinnosti s vecne príslušnými ministerstvami a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy na základe požiadaviek OS SR, vrátane požiadaviek v oblasti podpory zahraničných ozbrojených síl prijatých na území SR (Host Nation Support/HNS) a zabezpečenia vojenskej mobility v rámci EÚ a NATO. V procese plánovania rozvoja podpory obrany štátu bol vypracovaný návrh *Medzirezortného programu 06E – Podpora obrany štátu na roky 2021 až 2023*, ktorý bol 3. marca 2021 schválený vládou SR.

V oblasti dopravnej infraštruktúry začala realizácia výstavby nakladacích a vykladacích priestorov na železničnej stanici v Kamenici nad Cirochou. V rámci udržiavania a rozvoja hlavného miesta riadenia obrany štátu neboli plnené žiadne ciele podprogramu z dôvodu nepridelenia finančných zdrojov zo strany MV SR na rok 2021.

V oblasti štátnych hmotných rezerv Správa štátnych hmotných rezerv SR udržiavala vytvorené mobilizačné a hmotné rezervy v súlade s pridelenými finančnými zdrojmi, avšak nie v požadovanom rozsahu. Mobilizačné rezervy boli udržiavané prostredníctvom ochraňovateľov v zmysle požiadaviek subjektov hospodárskej mobilizácie. Hmotné rezervy (zásoby pohonných hmôt) boli udržiavané Zväzom pre skladovanie zásob, a. s. v súlade s požiadavkami MO SR na rok 2021.

V rámci zabezpečenia poskytovania zdravotníckych služieb boli subjektami hospodárskej mobilizácie v pôsobnosti ministerstva zdravotníctva udržiavané stanovené počty lôžok vyčlenené pre potreby MO SR (OS SR) v určených zdravotníckych zariadeniach.

V porovnaní s čerpaním finančných prostriedkov k 31. decembru 2020, došlo v roku 2021 k nárastu čerpania MP 06E o 14%, a to z dôvodu upraveného rozpočtu na podprogram výskum a vývoj na podporu obrany štátu.

7.2 Zabezpečenie požiadaviek OS SR v rámci hospodárskej mobilizácie

Proces v oblasti zabezpečenia požiadaviek OS SR na náhradu spotreby, strát a opráv výzbroje a techniky ozbrojených síl v období krízovej situácie sa v roku 2021 nepodarilo nastaviť. Snaha postupovať v súlade s platnými predpismi a smernicami pri predkladaní a zabezpečovaní požiadaviek OS SR na obdobie krízovej situácie poukázala na nepružnosť a nefunkčnosť systému.

Prostredníctvom hospodárskej mobilizácie je možné, aj vzhľadom na obmedzený počet subjektov výrobného charakteru v SR, poskytnúť obmedzené dodávky tovarov a služieb limitované spôsobilosťami a kapacitami subjektov, avšak mimo dodávok závislých na zahraničných subdodávateľoch.

V rámci zdravotníckych služieb boli subjektami hospodárskej mobilizácie v pôsobnosti MO SR a MV SR zabezpečené len čiastočne stanovené počty lôžok rozšíreného lôžkového fondu pre OS SR, nakoľko u nich došlo k organizačným a majetkovým zmenám.

7.3 Pripravenosť SR v oblasti poskytovania podpory hostiteľskou krajinou

Poskytovanie podpory zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území hostiteľskej krajiny je medzinárodným záväzkom SR, ktorý je reflektovaný v *Obrannej stratégii SR 2021* a rozpracovaný v dokumentoch obranného plánovania prijatých v roku 2021. Na základe požiadavky NATO bol aktualizovaný prehľad kapacít a spôsobilostí SR v oblasti infraštruktúry v elektronickom katalógu HNS, ktorého súčasťou je databáza hlavných cestných a železničných zásobovacích trás na území SR.

V októbri 2021 sa uskutočnilo cvičenie vybraných zložiek MO SR a GŠ OS SR s názvom *Table Top Exercise – Podpora zo strany hostiteľskej krajiny (TTX HNS)*, ktorého cieľom bolo identifikovať/nastaviť postupy pre komplexné zabezpečenie jednotlivých oblastí HNS v rámci rezortu MO SR a na národnej úrovni.

Celkovo v oblasti podpory zo strany hostiteľskej krajiny i naďalej pretrvávajú závažné nedostatky spočívajúce v nedostatočnej implementácii schválených dokumentov. Absencia národného riadiaceho a koordinačného prvku pre oblasť HNS neumožňuje zavedenie komplexného prístupu štátu k obrane, ktorého je HNS súčasťou, a ktorý je od SR zo strany NATO a EÚ očakávaný. Uvedené nedostatky sa odrážajú na nízkom stupni plnenia požiadaviek spojencov, pretože tieto sú i naďalej napĺňané len silami a prostriedkami OS SR, a nie možnosťami SR ako celku.

Na podporu rozmiestňovania a udržiavania jednotiek pri riešení úloh krízového manažmentu bol zriadený projekt PESCO pod názvom *LogHubs* s cieľom zriadiť a spravovať sieť logistických centier v Európe. SR sa zaväzuje dosiahnuť plnú operačnú pripravenosť príspevku SR najneskôr do roku 2024. Projekt nadväzuje na aktivity EÚ zamerané na zlepšenie vojenskej mobility na úrovni EDA a PESCO.

7.4 Financovanie a efekty obranného výskumu a vývoja

Finančné prostriedky poskytnuté na úlohy výskumu a vývoja pre účely obrany štátu boli zabezpečené z medzirezortného podprogramu 06E0I-Výskum a vývoj na podporu obrany štátu. V roku 2021 sa realizovala podpora výskumu a vývoja na podporu obrany štátu inštitucionálnou formou poskytnutou AOS a Vojenskému technickému a skúšobnému ústavu Záhorie a účelovou formou

prostredníctvom dotácií na základe verejnej výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na projekty výskumu a vývoja na podporu obrany štátu.

V roku 2021 MO SR podporilo riešenie štrnástich projektov výskumu a vývoja, siedmich štúdií uskutočniteľnosti a piatich úloh zabezpečenia prevádzky infraštruktúry výskumu a vývoja. V druhom polroku 2021 bol uzatvorený dodatok ku kontraktu medzi MO SR a AOS, ktorý doplnil novú štúdiu uskutočniteľnosti.

K 31. 12. 2021 sa ukončilo päť projektov výskumu a vývoja, jedna štúdia uskutočniteľnosti a päť úloh zabezpečenia prevádzky infraštruktúry výskumu a vývoja, ku ktorým budú predložené záverečné správy v prvom polroku 2022 a budú uzatvorené v rámci záverečných oponentských konaní.

Účelovou formou podpory výskumu a vývoja boli v roku 2021 finančné prostriedky poskytnuté na základe zmlúv o poskytnutie dotácie spolu vo výške 350 089,83 €. Riešenie štyroch projektov (jeden z Výzvy 1-2019 a tri z Výzvy 1-2021) pokračuje v roku 2022 a siedmich projektov z Výzvy 1-2021 aj v roku 2023. Päť projektov výskumu a vývoja z Výzvy 1-2018 bolo ukončených v priebehu roku 2021.

Celkovo v roku 2021 došlo k navýšeniu výdavkov na výskum a vývoj o 1 289 tis. €, z ktorých sa však 775 tis. € nepodarilo vyčerpať.

7.5 Objekty osobitnej dôležitosti a ďalšie dôležité objekty

V roku 2021 bol v spolupráci s príslušnými ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy a ďalšími orgánmi štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou aktualizovaný zoznam vybraných objektov obrannej infraštruktúry zaradených do kategórie objektov osobitnej dôležitosti alebo do kategórie ďalších dôležitých objektov, ktorý vláda schválila 17. 11. 2021. MO SR v súčinnosti s VS pokračovalo v zabezpečovaní úloh obrany v kybernetickom priestore objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov.

7.6 Príprava ozbrojených a ostatných bezpečnostných zborov s OS SR na obranu štátu

Spoločný výcvik OS SR, Policajného zboru a Hasičského a záchranného zboru s toxickými chemickými látkami nebol v roku 2021 realizovaný z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19. To však neovplyvnilo výcvik pyrotechnikov v kurze vojskového pyrotechnika, v ktorom bolo v prospech Policajného zboru vyškolených 8 vojskových pyrotechnikov. V roku 2021 zároveň prebehol aj udržiavací výcvik pyrotechnikov OS SR a MV SR za účasti 12 príslušníkov MV SR, ako aj výcvik v taktike malých jednotiek v zastavanom prostredí.

8) Podpora obranného priemyslu SR

V roku 2021 sa MO SR zameralo na komunikáciu so subjektmi obranného priemyslu, resp. ich podpore pri uchádzaní sa o účasť v projektoch/výzvach EDIDP, EDF. Medzi kľúčové priority patrilo zlepšenie podmienok na využitie výrobných, výskumných a vývojových kapacít slovenského obranného priemyslu nielen z hľadiska jeho zapojenia do procesu modernizácie OS SR. Napríklad boli uzatvorené zmluvné dokumenty na zabezpečenie priemyselnej spolupráce medzi izraelskou spoločnosťou ELTA Systems Ltd. a slovenskou akciovou spoločnosťou rezortu obrany Letecké opravovne Trenčín. Zapojenie slovenského obranného priemyslu v dodávkach 3D rádiolokačnej techniky bude mať hodnotu 37 mil. € bez DHP. MO SR chcelo aj týmto spôsobom zdôrazniť podporu slovenskému obrannému priemyslu. Ten sa bude v rámci projektu podieľať na výrobe anténových prvkov, elektrických generátorov, nosných a otočných konštrukcií 3D RL, ako aj

integrácii do súčasných systémov velenia a riadenia OS SR. Takto postavený kontrakt bude pre slovenské podniky znamenať nielen finančný zisk a s tým spojenú podporu zamestnanosti, ale tiež nadobudnutie nových spôsobilostí. V prípade Leteckých opravovní Trenčín, a. s. pôjde o sumu 27,6 mil. €, pričom vôbec po prvýkrát bude mať výrobný a nie iba servisný program. Ďalej v kontexte podpory ich dlhodobu udržateľnej pozície v rámci transatlantickej obranno-priemyselnej základne s využitím nástrojov a iniciatív, ktoré NATO a EÚ v tomto smere ponúka.

Významné možnosti medzinárodnej spolupráce ponúka agentúra NSPA, ktorá poskytuje integrované riešenia pre zabezpečovanie celého životného cyklu techniky a poskytovania služieb pre zákazníkov NATO. Rezort obrany sa aj v roku 2021 snažil zvýšiť počet slovenských spoločností registrovaných ako dodávateľov tovarov a služieb pre týchto zákazníkov a to prostredníctvom podujatia *Slovak Industry Day*, ktorý sa konal v sídle NSPA v Capellene pri Luxemburgu 8.11.2021. Predstavitelia 16 slovenských spoločností sa bližšie oboznámili s postupmi NSPA a spôsobmi uzatvárania kontraktov pre zákazníkov NATO a tiež prezentovali svoje portfólio z oblasti obranných technológií a technológií dvojakého využitia ako aj z oblasti zdravotníckych spôsobilostí a inovácií v odevnom priemysle. MO SR v spolupráci s NSPA plánuje organizovať *Slovak Industry Day* na pravidelnej báze každý druhý rok.

V rámci podpory slovenského obranného priemyslu zorganizovalo MO SR 25. 8. 2021 ako sprievodný program medzinárodného veľtrhu obrannej techniky IDEB v Bratislave *Seminár o aktuálnych možnostiach zapojenia obranného priemyslu SR a iných subjektov do iniciatív a projektov EDA a NSPA*. Na seminári sa zúčastnilo 45 účastníkov z 28 spoločností.

9) Príprava obyvateľstva na obranu štátu

V roku 2021 bola vládou schválená *Koncepcia prípravy obyvateľstva na obranu štátu*. Ďalším krokom pre realizáciu úloh z koncepcie bolo spracovanie procesnej mapy plnenia úloh. V rámci prípravy výzvy na čerpanie dotácií z dotačného mechanizmu MO SR boli spracované prioritné oblasti s cieľom realizovať prostredníctvom občianskych združení aj projekty zamerané na propagáciu prípravy obyvateľstva na obranu štátu, vrátane zvyšovania jej úrovne.

Na zvyšovanie úrovne pripravenosti vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby boli v roku 2021 vykonané pravidelné cvičenia v štyroch útvaroch a troch veliteľstvách. Cvičení sa celkovo zúčastnilo 114 vojakov v aktívnych zálohách. V roku 2021 pribudlo 14 nových vojakov v aktívnej zálohe, ale ubudlo celkom 59 vojakov v aktívnej zálohe nepredĺžením dohody o zaradení. Úbytok vojakov v aktívnej zálohe je z časti dôsledkom prísnych protipandemických opatrení, ale aj úbytku miest pre vojakov v aktívnej zálohe. K 31. 12. 2021 je celkom uzavretých 139 dohôd o zaradení do aktívnych záloh. Dobrovoľná vojenská príprava nebola v rokoch 2020 a 2021 realizovaná.

V roku 2021 tiež pokračovala spolupráca s mimovládnyimi neziskovými organizáciami vrátane občianskych združení, ktoré vo svojej činnosti prichádzajú do kontaktu s témami rezortu obrany a snažia sa ich propagovať verejnosti. Dotácie občianskym združeniam, nadáciám, záujmovým združeniam právnických osôb a neziskovým organizáciám poskytujúcim všeobecne prospešné služby v celkovej výške 320 000 € boli pridelené 50 žiadateľom (oproti 99 580 € v roku 2020).

MO SR realizovalo viaceré aktivity so zameraním na prehĺbenie vzťahu verejnosti k bezpečnosti, obrane a ochrane štátu vrátane intenzívnejšej komunikácie o týchto témach. V oblasti branného povedomia cielila najmä na mladú generáciu. Okrem príspevkov na sociálnych sieťach

priblížilo poslanie profesionálnych vojakov aj prostredníctvom mládeži blízkej formy hudobných podujatí zameraných na prezentáciu OS SR, vrátane ukážok techniky a rozhovorov s vojakmi a tiež možnosti regrutácie a tiež prostredníctvom detských univerzít. Bol kladený dôraz aj na opodstatnenie aktívneho členstva SR v NATO a EÚ, vrátane pôsobenia OS SR v rámci medzinárodného krízového manažmentu.

V náhradnom termíne sa na výstavisku Incheba Expo Bratislava realizovala expozícia MO SR s cieľom prezentovať modernizačné projekty a spôsobilosti OS SR a tiež odborný potenciál organizácií rezortu obrany.

10) Odporúčania

- 1) Vypracovať návrh dokumentácie na zabezpečenie činnosti prezidenta a vlády v Hlavnom mieste riadenia obrany štátu.
- 2) Predložiť na rokovanie národnej rady návrh *Dlhodobého plánu rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035*.
- 3) Spracovať *Dlhodobý plán rozvoja podpory obrany štátu s výhľadom do roku 2035*.
- 4) Pokračovať v plnení cieľov spôsobilostí s dôrazom na ťažkú mechanizovanú brigádu, zabezpečiť plnenie CS 2021 a vojenských spôsobilostí EÚ.
- 5) Zabezpečiť realizáciu projektov rozvoja infraštruktúry a modernizácie OS SR.